

► Poolexpeditie verwacht onheilspellende ontmoeting met de natuur

Rillingen van opwarmend Spitsbergen

De grootste Nederlandse poolexpeditie ooit vertrekt komende week naar het eiland Edgeøya aan de oostkant van Spitsbergen. Wetenschappers én toeristen willen de gevolgen van klimaatopwarming in kaart brengen.

Bob van Huët
Ny-Alesund

Spitsbergen gaat Maarten Loonen (kleine foto) aan het hart. Weinig Nederlanders zullen zo vaak op de door Willem Barentsz ontdekte poolarchipel (1596) zijn geweest als de onderzoeker van het Arctisch Centrum van de Universiteit Groningen. Loonen zit er inmiddels alweer anderhalve maand (voor de 33ste keer) en maakt zich op voor de ontvangst van de tweede Sees-.nl-expeditie die woensdag voor negen dagen afvaart vanaf de nederzetting Longyearbyen, de grootste nederzetting op Spitsbergen.

„Het is hier op het moment behoorlijk warm. 7 graden. 7,1 zelfs”, zegt de onderzoeker vanuit Ny-Alesund, een onderzoekersnederzetting een stuk boven Longyearbyen, waar Nederland tussen veel andere landen ook een eigen

station heeft. Het is er stralend blauw, maar dat voelt een beetje onheilspellend omdat we ook allemaal weten dat er klimaatverandering gaande is, aldus Loonen.

„In de eerste jaren dat ik hier zat, had ik altijd lang ondergoed aan. Nu niet meer. Dat zijn van die kleine dingetjes. Ik ben maar gestopt met praten over rekenmodellen, want ik kan beter vertellen wat ik zelf heb meegemaakt. Vandaag hebben we gevaren op een plek waar we vorig jaar niet konden varen. Het terugtrekken van de gletsjers is heel zichtbaar, maar je ziet ook de toegenomen neerslag. Er valt op dit moment drie keer zo veel neerslag als in de jaren 90.”

Razendsnel

De eerste Sees-.nl-expeditie was in 2015. Het vervolg stond voor 2020 gepland, maar moest vanwege corona worden uitgesteld. De opzet is dezelfde, zegt Dick van

der Kroef, directeur van het Nederlands Polair Programma dat de expeditie met zo'n twee ton subsidieert. Vanaf het schip Ortelius zal wetenschappelijk onderzoek worden gedaan naar de effecten van de razendsnelle klimaatverandering (twee tot vier keer sneller) in het poolgebied. Er varen maar liefst vijftig onderzoekers mee van Nederlandse kennisinstellingen, verdeeld over negen wetenschappe-

▲ De eerste expeditie naar het eiland Edgeøya, in 2015. FOTO ANP

lijke thema's (biologie, aardwetenschap maar ook bijvoorbeeld archeologie en sociologie). En – bijzonder – er reizen ook nog eens vijftig (betalende) toeristen mee. Enerzijds om de kosten te dekken, anderzijds om de wetenschappers te ondersteunen met hand- en spandiensten en zelf ook onder-

deel te zijn van het onderzoek. Van der Kroef: „Zie het ook als een demonstratieproject. We nemen de mensen mee naar een ecologische *crime scene* en we laten zien wat klimaatverandering betekent. Het worden geloofwaardige ooggetuigen, hoop ik, die anderen gaan vertellen wat ze zelf hebben gezien. Als je tegelijk ook nog heel goede wetenschap kunt bedrijven, heb je best een unieke expeditie.”

Een voor de hand liggende vraag is dan wel of het – juist vanwege de kwetsbaarheid van het gebied – wel zo'n goed idee is daar nog eens vijftig toeristen heen te brengen. Loonen ziet het als noodzakelijk compromis. Van der Kroef spreekt van 'het eeuwige dilemma van onderzoekers'. „Je wilt de feiten vastleggen en de samenleving informeren, maar tegelijk ben je zelf onderdeel van het patroon. Je kunt niet op een andere manier in het gebied komen.” Loonen: „Spitsbergen is zo indrukwekkend dat het je raakt. Je hebt een ontmoeting met de natuur. Maar als je bedenkt hoe het dertig jaar geleden was en wat daarvan over is... Ja, noem mij maar lastig, maar ik heb een beetje de profetenrol op me genomen. Laten we samen iets aan bewustwording doen.”

ADVERTENTIE

Algemeen Dagblad/Algemeen Dagblad 09/07/2022, bladzijden 12 & 13

All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via Algemeen Dagblad/Algemeen Dagblad

